

Slikovnica kao blago

Kristinka Kunc, odgajateljica mentorica
Dječji vrtić Radost, Zagreb

U 'Malinama', mješovitoj skupini djece Dječjeg vrtića Radost iz Zagreba, slikovnice imaju poseban značaj. Prisutne su u svim centrima sobe dnevnog boravka, ali i u predprostoru i garderobi, gdje ih kroz dječje izjave, rasprave, te mišljenja o pročitanome obogaćena dječjim crtežima i radovima u raznovrsnim tehnikama, prezentiraju roditeljima.

Slikovnice odabiremo pažljivo, ovisno o dječjim interesima, potrebama i mogućnostima. U centru građenja, na primjer, dječaci već nekoliko dana grade piramide, pa se često posluže slikovnicama i enciklopedijama u kojima nalaze zanimljivosti upravo o toj temi. Gradeći konstrukcije, istovremeno raspravljaju o ilustracijama i zanimljivostima koje su vidjeli, čuli ili pročitali (ovo je nama odgajateljima znak da moramo osmisliti uvjete u kojima će se dodatno potaknuti i produbiti dječja pitanja o razumijevanju svijeta i potaknuti nastavak procesa učenja djece). U centru obiteljskih igara nalazi se nekoliko trenutno vrlo aktualnih slikovnica, pa tijekom igre djeca čitaju 'svojoj djeci' (obično su to trogodišnjaci iz susjednih grupa), opisuju ilustracije, prepričavaju... Nekoliko djece doista čita mala tiskana slova. Za one najmanje ponuđene su slikovnice primjerene njihovoj dobi (Dick Bruna i sl.), jer dvogodišnjaci Damjan i Ivan rado provode vrijeme u igri u obiteljskom centru u interakciji sa šestogodišnjacima. Maleni uče od velikih, oponašaju ih, pa tako mogu vidjeti kako Gabi nježno lista stranicu po stranicu slikovnice, kako je brzo podiže s poda i pažljivo stavlja na policu.

Ali, nema samo Gabi pravilan odnos prema čarobnim koricama, već i Sara, Mateo, Filip, Matija, Marko... i doista svi u grupi. Pravilan odnos prema knjigama, protkan emocijama, potičemo od prvog dana vrtića. Jedan od važnih uzora smo mi, odgajatelji. Naš odnos i stav prema slikovnici, knjigama općenito, dijete primjećuje, osjeća i slijedi takav obrazac ponašanja.

Rituali čarobnih korica

Slikovnice su dio naših rituala, potrebe za sigurnošću; poslije ručka i pranja zuba djeca odabiru slikovnicu, uzimaju svoj mekani jastuk, udobno se smjeste i tada tiho zažamore, međusobno komuniciraju, iznose svoja mišljenja, oduševljenje, osjećaje... nastaju pravi literarni kružoci u demokratskom duhu; odabiru slikovnicu, priču koju žele poslušati... Sve odiše ugodom; nekoliko njih sjedne, nekoliko zagri jastučić, a neka djeca se ispruže i znatiželjna lica se okreću prema slikovnici... nastane muk... iščekivanje, maštanje, čarolije i na kraju – sreća, jer svaka priča ima sretan završetak. *Nemaju baš sve priče sretan kraj!* razmišljao je Filip naglas. *Imaju, a koja nema?* nadovezao se Marko.

'Djevojčica sa šibicama' nema sretan kraj.

Nakon kraćeg razmišljanja Marko će: *Sretan je kraj, jer djevojčica nije bila sretna na zemlji, a s bakom na nebeskoj livadi postala je sretna!*

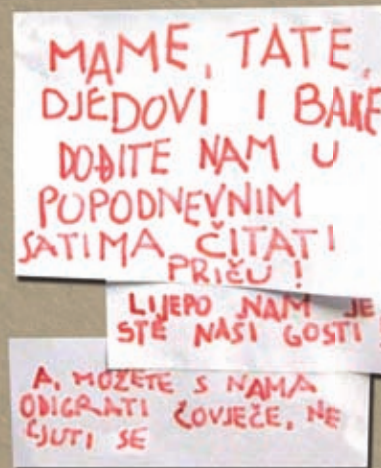
Sara se pridružuje raspravi: *Da, a tamo je sreća i mamu, to je ipak sretna priča...*

Često djeca posuđuju slikovnice iz vrtićke knjižnice: željenu slikovnicu ponesu kući na druženje s mamom i tatom, za čitanje u trenucima prije sna. No, budući da se fond vrtićke knjižnice s vremenom iscrpi, djeca se s roditeljima upisuju u obližnju gradsku knjižnicu, koju smo zajedno prije nekoliko mjeseci posjetili. U carstvu tišine, mudrosti i 'posebnog mirisa' (Matijino opažanje), ponašali su se s puno poštovanja – začarale su ih puno veće police od njihovih samih.

Izleti u poeziju

Slikovnice u stihovima nimalo ne zapostavljamo. Najpopularnije su one šaljivog, humorističnog karaktera, npr. 'Kako živi Antuntun' Grigora Viteza, a omiljene su i luckaste mačke i miševi iz

U popodnevним satima članove obitelji pozivamo na čitanje, prepričavanje i slušanje priča

Mirnin otac djeci čita priču

slikovnice 'Miševi i mačke naglavačke' Luke Paljetka. Naše ilustracije ne sličie ilustracijama mačaka iz slikovnice! Objašnjavamo ovu nepodudarnost kontinuiranim poticanjem dječje samosvijesti, osobnosti, razvijanjem svijesti o tome da smo svi različiti i posebni, i zato koristimo vlastita rješenja i kreativnost... Bujicama smijeha pratimo čitanje, a smiju se i oni najmanji, dvogodišnjaci, koji možda ne razumiju baš sve šale velikih, ali uživaju u opuštenoj i ugodnoj atmosferi čitanja. Uključenost i uranjanje u određeni lik ili tekst intenzivira se Danom Antuntuna. To je naš poseban dan, kad djeca s roditeljima kod kuće osmisle odjeću u kojoj dođu u vrtić. Toga dana mali se mozgovi dodatno aktiviraju u nastojanju da osmisle bezazlene nepodopštine dostojne jednog Antuntuna!

Ponekad učinimo 'izlete' u poeziju za velike, ali ne s ciljem da dijete

reproducira zapamćeno. Činimo to da bismo obogatili i produhovili dječju dušu, da osjete zanos pjesnika i čuju ljepotu nanizanih riječi. Odabrala sam prema vlastitom afinitetu pjesmu Dragutina Tadijanovića 'Pozdrav šumi' u okviru projekta 'Šuma'. Zahvaljujući roditeljima u vrtiću smo, radi boljeg doživljaja djece, dopremili veliki hrastov panj na koji sam stala i najavila djeci da želim izreći pjesmu šumi u čast. Nakon prezentacije pjesme, djeca su jedno po jedno stala na panj i zanese se obraćala šumi svojim i pjesnikovim riječima. Osjetila su i prepoznala atmosferu pjesme, prepoznala ljubav pjesnika prema prirodi i potpuno je razumjela. Još zanimljivije je bilo na izletu u Okiću kad smo šumu doživjeli svim osjetilima! A tek u Gradu Mladih... Ponosno možemo reći: 'Maline' poštuju prirodu, a umjetnost pisane riječi nam pomaže u tome.

Kad zbog Gite želim ići u vrtić

U našu grupu pozivamo mame, tate, djedove i bake na čitanje, prepričavanje i slušanje priča u popodnevnim satima. Prije nekoliko dana Filipov tata pročitao nam je priču 'Gospodin Nosko nalazi prijatelja'. Filip je bio jako ponosan, a nama ostalima bio je zanimljiv način na koji ju je Filipov tata pročitao.

'Čudnovate zgrade šegrta Hlapića' čitali smo svakodnevno, u nastavcima. Marijina mama dovela je djevojčicu u

vrtić objašnjavajući da ne radi i da je planirala provesti dan sa svojom djevojčicom, ali Marija nije željela propustiti Hlapićeve dogodovštine. Toliko joj se Hlapić svidio. Koliko je priča snažno odgojno sredstvo, pokazuju djeca, jer se često poistovjećuju s glavnim likom, on im je uzor koji oplemenjuje, uči ih dobru i zlu, moralnim vrijednostima, snazi uma... U trenucima svađa i prepirki činimo refleksiju na pročitano djelo kako bismo potaknuli razvoj socijalnih vještina i učili biti asertivni. Ulomak u kojem Hlapić provodi vrijeme u igri s pastirima podsjeti ih na njegovu mudrost, a istovremeno izmami osmijehe. Djeca u mnogim situacijama koriste riječi spisateljice: 'Malen kao lakat, veseo kao ptica, hrabar kao Kraljević Marko, mudar kao knjiga, a dobar kao sunce...'

Nakon svake inspirativne priče nastaju raznolike dramatizacije, a u izradi kostima za njihovu prorađu nam često pomažu roditelji. Jednom smo prilikom odlučili napraviti i vlastitu slikovnicu o Hlapiću, a mnogo je dječjeg truda uloženo u ilustracije i opisivanje priče. Naša Ivana, tajnica vrtića, pomogla nam je plastificirati novu slikovnicu koja i sada ravnopravno stoji na polici među ostalim slikovnicama Centra početnog čitanja i pisanja. Koristimo je često, raspravljamo o njoj, kritički promišljamo, iznosimo ideje, misli i pričamo, pričamo, pričamo... i veselimo se novim pričama!

Pričaonica

Sonja Pribela-Hodap, psihologinja
Dječji vrtić Radost, Crikvenica

Prije nepune tri godine, u Dječjem vrtiću Radost inicijativa potaknuta raspravom psihologinje o tome na koji način djeci nespavačima ponuditi kvalitetno provedeno vrijeme, rezultirala je dogovorom o organiziranju Pričaonice. Ovo je priča o njezinu razvoju.

U tijeku je priprema za dnevni odmor. Djeca koja nemaju potrebu za spavanjem okupljaju se u sobi psihologinje. To je mala ekipa slušača priča. Svako čitanje u Pričaonici počinje na isti način – zajedno duboko udahneemo i izdahnemo, prvo opuštajući se samo pravilnim disanjem, a zatim i